

ಮಕ್ಕಳ ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿಸುವ ಒಗಟುಗಳು

ಮೋಖರ್ ಜಮಾನ್

ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯ ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರದ ಹತ್ತಿರವೇ ಒಂದು ಬಿಳಿಬಣ್ಣದ ಬೋರ್ಡ್ ಇದೆ. ಪ್ರತಿ ಸೋಮವಾರ, ನಾನು ಈ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಗಣಿತದ ಒಗಟೊಂದನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಅದು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಸುಲಭವೆಂದು ಅನಿಸಿದರೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಒಗಟುಗಳನ್ನು ನಾನು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಒಂದು ಬಸವನ ಹುಳು ಪ್ರತಿದಿನ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ 3 ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಪ್ರತಿ ರಾತ್ರಿ 2 ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಷ್ಟು ಕೆಳಗೆ ಜಾರಿಬೀಳುತ್ತದೆ. ಆ ಗೋಡೆಯು ಒಟ್ಟು 5 ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಷ್ಟು ಎತ್ತರವಿದ್ದರೆ, ಬಸವನ ಹುಳು ಗೋಡೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗವನ್ನು ತಲುಪಲು ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ?

ಇದೊಂದು ತರ್ಕವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇದನ್ನು 1, 2 ಮತ್ತು 3ನೇ ತರಗತಿಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಹ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದು. ನಾನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತರ್ಕ ಆಧಾರಿತ ಒಗಟುಗಳನ್ನೇ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವಿನ್ಯಾಸಗಳು (ಪ್ರಾಟರ್ನ್‌ಗಳು), ಆಕಾರಗಳು ಅಥವಾ ಸರಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮೋಜಿನ ಹಾಗೂ ಸುಲಭವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಬಹುದಾದ ಒಗಟುಗಳನ್ನೂ ಆಯ್ಕೆಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಒಗಟುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಾನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮೊದಲು, ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಕುತೂಹಲ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬೋರ್ಡ್ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಓದುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಉತ್ತರವನ್ನು ಊಹಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು "ಆಮೇಲೆ ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ತಮ್ಮ ನೋಟ್‌ಬುಕ್ ಹೊರತೆಗೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. 2 ಮತ್ತು 3ನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಸಹ ಈ ಒಗಟುಗಳನ್ನು ಓದಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದನ್ನು ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವರಿಗೆ ಒಗಟು ಅರ್ಥವಾಗದಿದ್ದಾಗ, ಹಿರಿಯ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿನ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ಲಾಘನೀಯ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಹಿರಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಿರಿಯರಿಗೆ ಕೇವಲ ನೇರ ಉತ್ತರ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ; ಬದಲಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಾ, ಆ ಒಗಟಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಯೋಚಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತರ್ಕಬದ್ಧವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟದ ಸಮಯದ ವೇಳೆಗೆ, ಈ ಒಗಟು ಇಡೀ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಾವು ಒಗಟನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಬಹಳ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡುವ ಮುನ್ನ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಶಾಲೆಯ ಸ್ವಾಘ ರೂಂ ಎದುರು ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಉತ್ತರ ಬರೆದ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಈ ಮೋಜಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ; ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಹೆಸರು ಬರೆದ ಕಾಗದದ ತುಂಡಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಮಡಚಿ ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.

ಒಂದು ವಾರದ ನಂತರ, ನಾನು ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆರೆದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತೇನೆ—ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸರಿಯಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ತಪ್ಪಿರುತ್ತವೆ. ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುವಾಗ, ಬೋರ್ಡ್ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳು ಮೂಡುತ್ತವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಕಾತರದಿಂದ ಕಾಯುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಮುಖಗಳು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ನೀಡಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬೋರ್ಡ್ ಮೇಲೆ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತರಗತಿಯ ಗಡಿಯಿಂದ ಆಚೆಗೂ ಗಣಿತವನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಈ ಒಗಟುಗಳು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಕುತೂಹಲದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದಾಗುವ ಇನ್ನಿತರ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಯೋಜನಗಳೆಂದರೆ:

- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಆಳವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲು, ತಾರ್ಕಿಕ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಸಣ್ಣ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ, ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುವುದನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.
- ಈ ಒಗಟುಗಳು ನೈಜ ಕಲಿಕೆಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಕಿರಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ತರಗತಿಯ ಹೊರಗೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಕಲಿಕೆ ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಫಲಿತಾಂಶಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ವಾರ ಕಾಯುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ತಾಳ್ಮೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ.

- ಒಗಟುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದರಿಂದ ತಾವು ಏನನ್ನೋ ಸಾಧಿಸಿದೆವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ನೀಡಿ ತಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬೋರ್ಡ್ ಮೇಲೆ ಕಂಡಾಗ, ಅವರ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಸ್ಪೂರ್ತಿ ಪಡೆದು ಮುಂದಿನ ಸವಾಲಿಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಾರೆ.
- ಹೀಗೆ, ಒಗಟುಗಳಿಂದ ಶಾಲೆಯ ವಾತಾವರಣವು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿನೋದಮಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ದೈನಂದಿನ ಪಾಠ-ಪ್ರವಚನಗಳಲ್ಲೇ ಮುಳುಗಿರುವ ಬದಲು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಒಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ, ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ವಿಷಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾತರದಿಂದ ಕಾಯುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿ ವಾರವೂ ಒಂದು ಹೊಸ ಒಗಟನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಈ ಇಡೀ ಚಕ್ರವು ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ರಮೇಣ, ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯು ಅವರ ದೈನಂದಿನ ಶಾಲಾ ಜೀವನದ ಒಂದು ಭಾಗವೇ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರತಿ ಹೊಸ ಸವಾಲನ್ನೂ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ; ಆ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಪಾಠಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾ ಬಿಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಕ್ರಿಯ ಹಾಗೂ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಮೊಖ್ತರ್ ಜಮಾನ್ ಇವರು ಭತ್ತೀಸ್‌ಗಢದ ಧರ್ಮತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಜೀಮ್ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ, ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
ಅನುವಾದ: ಆಶಾ ಮಹೇಶ್ವರ ಸಿಂಗ್ | ಪರಿಶೀಲನೆ: ಅನುರೂಪ ರವೀಂದ್ರ

ವಿಷಯ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಕಲಿಕೆ

ದೋಣ್ ಸಾಹು

ಹೊಸ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ನನಗೆ 3ನೇ ತರಗತಿಗೆ ಹಿಂದಿ ಹೇಳಿಕೊಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ನಾನು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿದಾಗ, ಅದರಲ್ಲಿ ಹಲವು ಹೊಸ ಪಾಠಗಳು ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಅವು ಭಾಷಾ ಪಾಠಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಪಾಠಗಳಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ನಾನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ 3ನೇ ಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆ ಪಾಠದ ಹೆಸರು 'ಎಷ್ಟು ಕಾಲುಗಳು?'. "ಈ ಪಾಠ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಿತ್ತಲ್ಲವೇ?" ಎಂಬ ಆಲೋಚನೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತು. ಏನೇ ಇರಲಿ, ನಾನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ಪಾಠದ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಚರ್ಚಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.

ನಾನು ಮನುಷ್ಯನ ಕಾಲುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವ ಮೂಲಕ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ನಂತರ, ಎರಡು ಕಾಲುಗಳಿರುವ ಜೀವಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಂತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಅವರು ನವಿಲು, ಹದ್ದು, ಮನುಷ್ಯ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಜೀವಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಇದನ್ನು ಹೇಳುವಾಗಲೇ ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳಿರುವ ಜೀವಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸಹ ಹೇಳಲು ಮುಗಿಬಿದ್ದರು. ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಆಸಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಯಾವೆಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಲ್ಲರು ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಬಲ್ಲರು ಎಂಬ ಕುತೂಹಲ ನನಗೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ನಾನು ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಕಾಲುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ, ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಂತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ನಾನು ಬೋರ್ಡ್ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಕಾಲಂಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ. "ಈ ವಿಭಾಗಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಾವು ಜೀವಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗೋಣ" ಎಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗೆ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದರು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು, ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಕಪ್ಪುಹಲಗೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಸರಿಯಾದ ಕಾಲಂನಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಹೋದೆ. ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆ ಜೀವಿಗಳ ಹೆಸರು ತಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿದಿತ್ತಾದರೂ, ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಿರದ ಕಾರಣ ಮಾತನಾಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡ ನಾನು, "ನಿಮಗೆ ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ತಿಳಿದಿದೆಯೋ ಅದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದು" ಎಂದು ಅಭಯ ನೀಡಿದೆ.

ಅಷ್ಟೇ, ಅವರು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹೊಸ ಹೊಸ ಜೀವಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದರು! ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜೀವಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ನನಗೇ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅವುಗಳ ಆಕಾರ, ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ಆವಾಸಸ್ಥಾನದ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ, ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಆ ಜೀವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, 'ಬಿತ್ತಾ-ನಪ್ಪಾ' ಎಂಬ ಕೀಟ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, "ಅದು ಎಲೆಗಳು ಹಾಗೂ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ; ನಾವು ಗೇಣಿನಿಂದ (ಬಿತ್ತಾ) ಅಳೆಯುವಾಗ ಕೈಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಚಲಿಸುತ್ತೇವೆಯೋ, ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಹುಳು ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಸರಳವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದರು. ಅವರ ವಿವರಣೆಯಿಂದ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು 'ಲೂಪರ್' (ಕಂಬಳಿಹುಳು ಜಾತಿಯ ಒಂದು ಹುಳು) ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಅವರು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕೀಟಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಇದೇ ರೀತಿ ವಿವರವಾದ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದರು. ಅವರ ಆ ವಿವರಣೆಗಳು ಅವರು ಯಾವ ಜೀವಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಲು ನನಗೆ ನೆರವಾದವು.

ಚರ್ಚೆಯು ಮುಂದುವರಿದಂತೆ, ಜೀವಿಗಳ ಕಾಲುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಿಯೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಜೀವಿಗಳ ಹೆಸರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಚರ್ಚೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಆ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಅದನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಲುಪಲಿ ಮತ್ತು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿರಲಿ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನಾನು ಆ ಜೀವಿಗಳ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪುನರಾವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ, ಚರ್ಚೆಯು ಎರಡು ಕಾಲುಗಳ ಜೀವಿಗಳಿಂದ ಶುರುವಾಗಿ, ಆಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು, ಆರು, ಎಂಟು ಹಾಗೂ ಹತ್ತು ಕಾಲುಗಳಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸಾಗಿತ್ತು. 'ಖಜೂರಕೀರಾ'ದಂತಹ (ಶತಪದಿ) ಕೆಲವು ಜೀವಿಗಳ ಕಾಲುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಮಗೆ ನಿಖರವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಎದುರಾಯಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ, 'ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಕಾಲುಗಳಿರುವ ಜೀವಿಗಳ' ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಲು ಕಪ್ಪುಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಾಲಂ ರಚಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದವು. ಈಗ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಹೊಸ ವಿಭಾಗ ಬಂತು. ಅದೇ ರೀತಿ 'ಕಾಲುಗಳೇ ಇಲ್ಲದ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ' ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಒಂದು ವಿಭಾಗವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು.

ಚರ್ಚೆಯು ತುಂಬಾ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಸಾಗುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಒಂದು ಗೊಂದಲ ಎದುರಾಯಿತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಒಂದು ಗುಂಪು 'ಕೋತಿ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳ ಪ್ರಾಣಿ' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಪು 'ಅದು ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳ ಪ್ರಾಣಿ' ಎಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡೂ ಗುಂಪುಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ತರ್ಕಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಂದು ಗುಂಪು "ಕೋತಿ ನಡೆಯುವಾಗ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ" ಎಂದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಪು "ಅದು ಆಹಾರ ತಿನ್ನುವಾಗ ತನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತದಲ್ಲವೇ?" ಎಂದು ಪ್ರತಿವಾದಿಸಿತು. ಈಗ ಯಾವ ಗುಂಪಿನ ಮಾತನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಕೋತಿಯನ್ನು ಯಾವ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ನನಗೂ ಸವಾಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಎರಡೂ ಗುಂಪುಗಳ ವಾದಗಳೂ ಅವರವರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದವು! ಈ ಚರ್ಚೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಮುಂದೆ ಬಾರದ ಮತ್ತು ಮಾತನಾಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಹ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊನೆಗೆ, ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಯ ನಂತರ, "ಕೋತಿ ನೋಡಲು ಮನುಷ್ಯನಂತೆಯೇ ಕಾಣುತ್ತದೆ" ಎಂಬ ಕಾರಣ ನೀಡಿ, ಅದನ್ನು 'ಎರಡು ಕಾಲುಗಳಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ' ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಲು ಎಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮತದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಕಾಂಗರೂ, ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಮೊಸಳೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಇಂತಹುದೇ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದವು. ಕಾಂಗರೂ ಚಲಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲು ನಾನು ಮೊಬೈಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಅದರ ವೀಡಿಯೋವನ್ನು ಸಹ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಚರ್ಚೆಯ ನಡುವೆ ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು 'ಒಂದು ಕಾಲು' ಮತ್ತು 'ಮೂರು ಕಾಲು'ಗಳಿರುವ ಜೀವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ತಿಳಿಯಲು ಬಯಸಿದರು. ಅಂತಹ ಜೀವಿಗಳಿವೆಯೇ ಎಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬೋರ್ಡ್ ಮೇಲಿದ್ದ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ, 8, 10 ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲುಗಳಿರುವ ಜೀವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಬರಲು ಉತ್ಸಾಹ ತೋರಿಸಿದರು. ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯಲು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ (ಇಂಟರ್ನೆಟ್) ನೆರವು ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂಬ ಸುಳಿವನ್ನು ಸಹ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ನೀಡಿದೆ.

ಹೀಗೆ ತೊಂಬತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳ ತರಗತಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಕಳೆಯಿತೆಂಬುದೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ! ಯಾವ ಪಾಠವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಮೊದಲು ನಾನು ಹಿಂಜರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಶಯದಲ್ಲಿದ್ದನೋ, ಅದೇ ಪಾಠವು ಇಂದು ಇಡೀ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಿತ್ತು. ಈ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅಪಾರ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಇರುವುದು ನನಗೆ ಕಂಡುಬಂತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನು ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಹೊಸ ಪದಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು ಹಾಗೂ ವಿಷಯವಸ್ತುವಿನ ಕುತೂಹಲದಿಂದಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳು ಸಿಕ್ಕವು. ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಶಬ್ದಕೋಶವೂ ವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತಲ್ಲದೆ, ನನಗೂ ಎಷ್ಟೋ ಹೊಸ ಸಂಗತಿಗಳು ತಿಳಿಯುವಂತಾಯಿತು. ಈ ಪಾಠವು ಅವರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಇದೆಲ್ಲವೂ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ದ್ರೋಣ್ ಸಾಹು, ಶಿಕ್ಷಕರು, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ಬಿಜಿಮಾಲ್, ಮಹಾಸಮುಂಡ್, ಭತ್ತೀಸ್‌ಗಢ್.
ಅನುವಾದ: ಕಿರಣ್ ಮಂಜುನಾಥ್ / ಪರಿಶೀಲನೆ: ರಾಕೇಶ್ ಪೂಂಜಾ

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸುರಕ್ಷತೆ

ಪೂನಂ

ನಾನು ಒಂದನೇ ತರಗತಿಗೆ ಪಾಠ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾವು 'ದಿ ಬೀ ಅಂಡ್ ದಿ ಎಲಿಫೆಂಟ್' (The Bee and The Elephant) ಕಥೆಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಕಥೆಯ ನಂತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಥೆಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆ, ಅದರ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಕಥಾವಸ್ತುವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಪಾಠ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಮೊದಲು, ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ, ಕಥೆಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಹಾಗೂ ಪಾತ್ರಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬೋರ್ಡ್ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿದ್ದೆ.

ನಾನು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿದರು. ನಂತರ ಅವರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಠಿಣ ಪದಗಳನ್ನು ಓದಲು ಮತ್ತು ಕಥೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಯಾವುದೋ ತುರ್ತು ಕೆಲಸದ ನಿಮಿತ್ತ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದದ್ದರಿಂದ ನಾನು ತರಗತಿಯಿಂದ ಹೊರಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಸುಮಾರು 10 ನಿಮಿಷಗಳ ನಂತರ ನಾನು ಹಿಂತಿರುಗಿದಾಗ, ಸುನೀತಾಳ ಸುತ್ತಲೂ 10-15 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡೆ. ಇಬ್ಬರು-ಮೂವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಕ್ಷಣ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿ ಬಂದು, "ಮೇಡಂ, ಸುನೀತಾ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ!" ಎಂದರು. ನಾನು ತಕ್ಷಣ, "ಏನಾಯಿತು? ಅವಳು ಏಕೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ?" ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಯಾರ ಬಳಿಯೂ ಉತ್ತರವಿರಲಿಲ್ಲ.

ನಾನು ಸುನೀತಾಳ ಬಳಿ ತೆರಳಿ ಅವಳು ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಅವಳು ಮೌನವಾಗಿದ್ದಳು. ಪುನಃ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಕೇಳಿದಾಗ, ತನಗೆ ಯಾವುದೇ ಪೆಟ್ಟಾಗಿಲ್ಲ, ಅಥವಾ ಯಾರೂ ಕೀಟಲೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದಳು. ತರಗತಿಯಿಂದ ಹೊರಡುವಾಗ, ನಾನು ಬರುವವರೆಗೂ ಕಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಬೇಡಿ ಎಂದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತು ಕಾಪಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸುನೀತಾಗೆ ವಹಿಸಿದ್ದೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ ಕೂಡ ಆಕೆಗೆ ನೆರವಾಗಬೇಕಿತ್ತು, ಆದರೆ ಅವಳು ಅಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸದ ಕಾರಣ ಇಡೀ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸುನೀತಾಳ ಮೇಲೆಯೇ ಬಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಅವಳು ತೀವ್ರ ಒತ್ತಡಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಅತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದು ನಡೆದ ನಿಜವಾದ ಘಟನೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಕೊನೆಗೆ, ಅವಳು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಳು: "ನಾನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸುಮ್ಮನಿರಲು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆ, ಆದರೆ ಯಾರೂ ಸುಮ್ಮನಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಂತರ ನನಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಕೋಪ ಬಂದು, ನನ್ನ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಸ್ಟೇಲ್‌ನಿಂದ ನನ್ನ ಕೈಗೆ ನಾನೇ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡೆ."

ನಾನು: "ನೀನು ಯಾಕೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

ಸುನೀತಾ: "ಯಾರೂ ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂರುತ್ತಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ."

ನಾನು: "ಹಾಗಾದರೆ, ನೀನು ಹಾಗೆ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅವರು ನಿನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಿದರೇ?"

ಸುನೀತಾ: (ತಲೆ ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಾ) "ಇಲ್ಲ."

ನಾನು: "ಸುನೀತಾ, ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರಿಯಿತೇ?"

ಸುನೀತಾ: "ಇಲ್ಲ."

ನಾನು: "15 ನಿಮಿಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾವು ಒಂದು ಕಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವಲ್ಲವೇ—ದಾರಿ ತಪ್ಪಿ ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಜೇನುನೋಣದ ಬಗ್ಗೆ. ನಂತರ ಯಾರೋ ಅದಕ್ಕೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರು. ಹಾಗಾದರೆ ಹೇಳು, ಆ ಜೇನುನೋಣ ಕೇವಲ ಅಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತೀ ಅಥವಾ ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತೇ?"

ಸುನೀತಾ: ಅದು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿತ್ತು.

ನಾನು: ಜೇನುನೋಣ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ನೋಯಿಸಿಕೊಂಡಿದೆಯೇ?

ಸುನೀತಾ: ಇಲ್ಲ.

ನಾನು: ಕಥೆಯಲ್ಲಿ, ನಿನಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪರಿಹಾರ ಸಿಕ್ಕಿತಾ?

ಸುನೀತಾ: ಹೌದು, ಜೇನುನೋಣ ಸಹಾಯ ಕೇಳಿತು, ಮತ್ತು ಆನೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು.

ನಾನು: ಹಾಗಾದರೆ ಹೇಳು, ಜೇನುನೋಣ ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಸಹಾಯ ಕೇಳದಿದ್ದರೆ, ಅದು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತೇ?

ಸುನೀತಾ: ಇಲ್ಲ.

ನಾನು: ನೀನು ಜೇನುನೋಣಕ್ಕಿಂತ ಬುದ್ಧಿವಂತಳು ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಳುವುದು ಅಥವಾ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲು ನೀನು ನಿನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಸುನೀತಾ: (ತಲೆಯಾಡಿಸುತ್ತಾ) ಹೌದು.

ಈ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ನಂತರ ಸುನೀತಾ ಸಮಾಧಾನಗೊಂಡು, ಉಳಿದ ತರಗತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿ, ಈ ಘಟನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಕೆಯ ಪೋಷಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಆಕೆಯ ತಂದೆಗೆ ಕರೆ ಮಾಡಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಗಳ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡವರಾಗಿದ್ದರು ಹಾಗೂ ಆಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಆಳವಾದ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬಾಂಧವ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಈ ಹಿಂದೆಯೂ ಇಂತಹ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ ಎಂದು ಅವರು ತಿಳಿಸಿದರು. ಸುನೀತಾ ತೀವ್ರ ಅಸಮಾಧಾನಗೊಂಡಾಗ ಅಥವಾ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದಾಗ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ದೂಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಥವಾ ತನಗೆ ತಾನೇ ಹಾನಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಇದಾದ ನಂತರ ಸುನೀತಾಗೆ ನಿಯತವಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಆಪ್ತಸಲಹೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಈ ಘಟನೆ ನಡೆದ ಏಳು ತಿಂಗಳ ನಂತರ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಈಗ ಮಕ್ಕಳು ಸಭೆ ಸೇರಿದಾಗ ಆಕೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮನೆಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆಯೂ ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ತನಗಷ್ಟು ಇಷ್ಟ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರ ಬಳಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ ಎಂದು ಆಕೆಯ ತಂದೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಯಾವುದಾದರೂ ಕೆಲಸ ಸುಲಭ ಎನಿಸದಿದ್ದರೆ, "ನಾನು ಬೇರೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಆಕೆ ಕಲಿತಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಮೂಡಿದ್ದು, "ನಾನೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ" ಎಂಬ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆ ಬೆಳೆದಿದೆ.

ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವಾಗ, ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅವರು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಿಜ ಜೀವನದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಯಾವುದಾದರೂ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸ್ವತಃ ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಾಗ, ತಾವು ಭರವಸೆ ಇಡಬಹುದಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೆ

ಅವರು ನಿರಾಶೆಗೊಳ್ಳಬಾರದು; ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಿಟ್ಟರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ತಮಗೆ ತಾವೇ ಹಾನಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಅವರಿಗೆ ಮೂಡಬೇಕು.

ಈ ಅನುಭವವು, ತರಗತಿಯು ಕೇವಲ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು, ಮುಕ್ತ ಸಂಭಾಷಣೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಮಾತುಕತೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವುದರಿಂದ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು, ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹರಿಸಲು ಹಾಗೂ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಾಗ ಸಹಾಯ ಕೇಳಲು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ನಾವು ಅವರನ್ನು ಕೇವಲ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಜೀವನದ ಪಯಣಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಬಹುದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ನಾವು ಮಾಡಬಹುದಾದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಕೆಲಸವೆಂದರೆ—ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಸುರಕ್ಷಿತರೆಂಬ ಭಾವನೆ ಮೂಡುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು, ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು, ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಚಿಂತೆ ಮತ್ತು ಕಳವಳಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತಹ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದಾಗಿದೆ.

ಪೂನಂ, ಶಿಕ್ಷಕರು, ಅಜೀಮ್ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ಶಾಲೆ, ದಿನೇಶಪುರ, ಉಧಮ್‌ಸಿಂಗ್ ನಗರ, ಉತ್ತರಾಖಂಡ್
ಅನುವಾದ: ಅನುರೂಪ ರವೀಂದ್ರ | ಪರಿಶೀಲನೆ: ಆಶಾ ಮಹೇಶ್ವರ ಸಿಂಗ್